

# RAKENTEELLISEN SOSIAALITYÖN OPETUS

- VALTAKUNNALLISTEN MODUULIEN  
IDEOINTIA

---

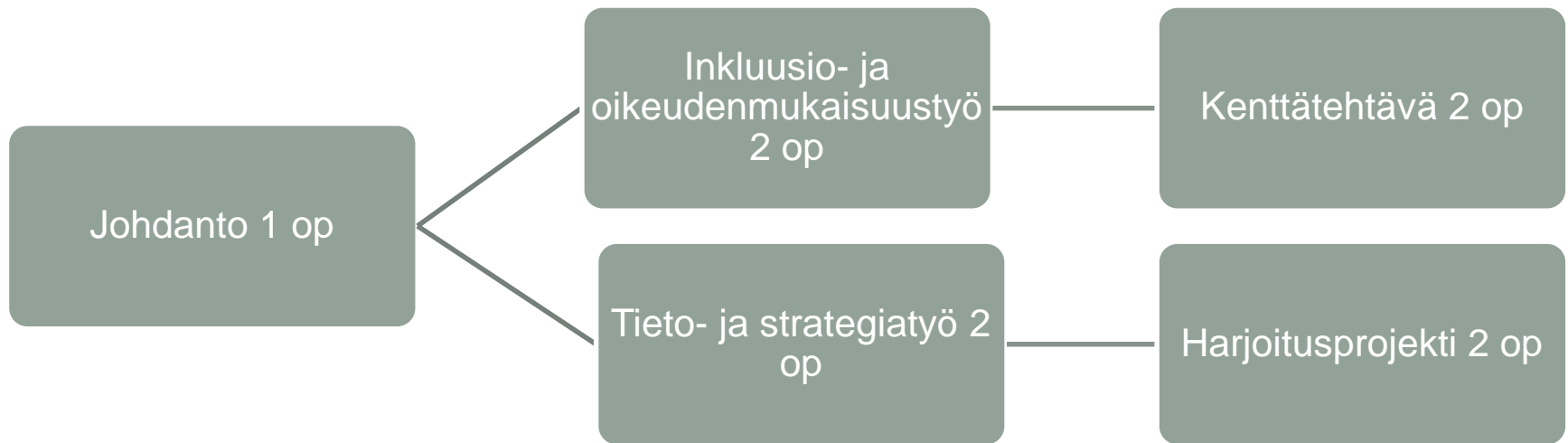
**Sosiaalityön opetuksen kevätseminaari 16.5.2017**

Työryhmä: Laura Tiitinen (LaY), Johanna Kiili (JY), Kati Närhi (JY), Tuomo Kokkonen (JY / Chydenius) ja Aila-Leena Matthies (JY / Chydenius)

# Rakenteellisen sosiaalityön opintokokonaisuuden rakenne, ehdotus keskusteltavaksi

- Rakenteellisen sosiaalityön opintokokonaisuus koostuu **viidestä moduulista**:
  - Johdannosta (1 op)
  - Kahdesta sisällöllisestä linjasta:
    - Inklusio- ja oikeudenmukaisuustyö (2 op)
    - Tieto- ja strategiatyö (2 op),
    - Ja ”linjoihin” kytkeytyvistä käytännön tehtävistä (kaksi tehtävää, kumpikin tehtävä 2 op).
- Viiden opintopisteen kokonaisuuden saa kokoon valitsemalla johdannon lisäksi joko inklusio- ja oikeudenmukaisuustyön tai tieto- ja strategiatyön moduulin ja siihen liittyvän tehtävän.
- Yhteensä tarjolla on 9 op rakenteellisen sosiaalityön opintoja ja materiaalia. Jokaisen moduulin osalta osaamistavoitteet ja sisältö on määritelty erikseen.
- **Opintokokonaisuuden kohderyhmä**: Sosiaalityön perus-, aineopinto tai syventävän vaiheen opiskelijat

# Kaksi 5 op ”linjaa”



# Rakenteellisen sosiaalityön kokonaisuus

- **Opintokokonaisuuden osaamistavoitteet**

- Opiskelija saa perusymmärryksen rakenteellisesta sosiaalityöstä tärkeänä osana sosiaalityötä.
- Hän osaa jäsentää siihen liittyviä keskeisiä käsitteitä, keinoja ja perinteitä sekä ymmärtää niiden merkityksen sosiaalityössä ja asiakkaiden näkökulmasta.
- Opintokokonaisuuden tavoitteena on perehdyttää opiskelija erityisesti kansalaisosallistumisen, ihmisoikeuksien, tiedon tuotannon ja strategiatyön keskeisiin sisältöihin.
- Lisäksi tavoitteena on tutustuttaa opiskelija erilaisiin kansalaisosallistumisen käytäntöihin sekä tiedon tuottamisen ja strategiatyön välineisiin.

- **Opintokokonaisuuden sisältö**

- Opintokokonaisuuden eri jaksoilla perehdytään rakenteellisen sosiaalityön keskeisiin käsitteisiin, keinoihin, muotoihin, perinteisiin ja käytäntöihin.
- Jaksoilla painotetaan erityisesti kansalaisosallistumisen, ihmisoikeuksien, tiedon tuotannon ja strategiatyön keskeisiä sisältöjä ja käytäntöjä.

# Rakenteellisen sosiaalityön kokonaisuus

- **Opintokokonaisuuden toteutustavat:** Monimuoto-opetus (moduulikohtaiset ohjeistukset).
- **Opintokokonaisuuden suoritustavat:** Verkko-opiskelu ja seminaari/työpaja, ryhmätyöskentely, paritentti, essee, kenttävierailut. Tarkista suoritustapa kurssialueen ohjeesta (moduulikohtaiset ohjeistukset).
- **Arviointi ja sen perusteet:** numeerinen 0–5 tai hyväksytty-hylätty. Arviointi kunkin yliopiston periaatteiden mukaan.
- **Lisätietoja:** Opintojakson materiaalit sijaitsevat Sosnetin verkkosivuilla ja Jyväskylän yliopiston Moodlessa.
- **Vastuuopettajat:** kunkin yliopiston opettajat on kerrottu kurssialueella.

# Rakenteellisen sosiaalityön kokonaisuus

- Opintokokonaisuuden suunnittelusta ja materiaalin tuottamisen vetovastuista:
  - Lapin yliopisto: Tietotyön ja strategiatyön moduulit
  - Jyväskylän yliopisto: Inklusiivisuuden ja oikeudenmukaisuustyön moduulit
  - Tehtävät: tehtävähjeistus valmistellaan, mutta toteutus yliopistojen omalla vastuulla
- LaY ja JY hyödyntävät materiaalien valmistelussa toistensa ja mahdollisesti muiden yliopistojen osaamista
- Moduulit on suunniteltu mahdollisimman hyvin, mutta kyse ei ole perinteisestä verkkokurssista, jossa toimii samat opettajat läpi vuoden.
  - Tavoitteena on kokonaisuuden joustava käyttö läpi lukuvuoden, jolloin moduuleja ei sidota tiettyihin periodeihin.
  - Tämä tarkoittaa sitä, että jokaisessa yliopistossa on oltava vastuuopettaja, joka ottaa vastuun ryhmätöistä, arvosanoista jne.
- Moduuleja voi soveltaa opetuksen eri tasoilla ja ottaa käyttöön niitä sisältöjä, joita kukin yliopisto haluaa ja mitkä sopivat opetussuunnitelmiin.

# Johdanto 1 op

**Kohderyhmä:** Sosiaalityön perus, aineopinto- tai syventävän vaiheen opiskelijat

**Osaamistavoitteet:** Opiskelija jäsentää rakenteelliseen sosiaalityön keskeisenä osana sosiaalityötä. Opiskelija tunnistaa rakenteelliseen sosiaalityöhön liittyviä keskeisiä käsitteitä, keinoja ja muotoja sekä ymmärtää niiden merkityksen sosiaalityössä ja asiakkaiden näkökulmasta. Lisäksi opiskelija tunnistaa rakenteellisen sosiaalityön perinteitä ja suuntauksia.

**Sisältö:** Opintojaksolla opiskelija hahmottaa rakenteellisen sosiaalityön eri muotoja ja kenttiä sekä merkityksiä. Jaksolla tarkastellaan rakenteellisen sosiaalityön historiaa, perinteitä ja suuntauksia sekä luodaan yleiskatsaus sen käytännön sovelluksiin.

**Toteutustavat:** Tutustuminen ja perehtyminen kurssilla jaettavaan materiaaliin (verkkoluentoja, verkkosivustoja, artikkeleita ja raportteja) ja niiden pohjalta ryhmätyöskentelytehtävän tekeminen interaktiivisesti työskentelyalustalla.

**Suoritustavat:** Aktiivinen osallistuminen ryhmätehtävän tekemiseen.

**Arviointi ja sen perusteet:** Ryhmän itsearviointi ja lisäksi numeerinen 0–5. jne.?

# Inkluusio- ja oikeudenmukaisuustyö 2 op

- **Kohderyhmä:** Sosiaalityön aineopintojen tai syventävän vaiheen opiskelijat
- **Osaamistavoitteet:** Opiskelija jäsentää rakenteelliseen oikeudenmukaisuustyöhön sekä kansalaisosallisuuteen ja -vaikuttamiseen liittyviä keskeisiä käsitteitä, keinoja ja muotoja sekä osaa tarkastella niitä arvioivasti ja kriittisesti. Opintokokonaisuuden tavoitteena on, että opiskelija omaksuu inkluusio- ja oikeudenmukaisuustyön toimintaperiaatteita ja niiden suhdetta laadukkaaseen sosiaalityöhön sekä tunnistaa kansalaisosallistumisen ja vaikuttamisen osana kriittistä ja radikaalia sosiaalityön perinnettä.
- **Sisältö:** Opintojaksolla perehdytään rakenteellisen oikeudenmukaisuustyön eettiseen perustaan, kansalaisvaikuttamisen eri kenttiin sekä viranomaisten ja sosiaalialan ammattilaisten rooleihin kansalaisten sosiaalisiin oikeuksiin, osallisuuteen sekä vaikuttamiseen kiinnittyvässä työssä. Opintojaksolla kansalaisvaikuttamista ja inklusiotyötä tarkastellaan ajankohtaisen tutkimustiedon avulla. Opintokokonaisuuden materiaalit johdattavat opiskelijan pohtimaan, millainen on osallisuutta ja tasa-arvoisuutta kunnioittava sekä oikeudenmukainen yhteiskunta.
- **Toteutustavat:** Tutustuminen ja perehtyminen kurssilla jaettavaan materiaaliin (verkkoluentoja, verkkosivustoja, artikkeleita ja raportteja) ja niiden pohjalta ryhmätehtävän tekeminen Moodlessa.
- **Suoritustavat:** Aktiivinen osallistuminen ryhmätehtävän tekemiseen.
- **Arviointi ja sen perusteet:** numeerinen 0–5, vai hyväksyty-hylätty (riippuu yliopiston tutkintosäännöistä)



# Inkluusio- ja oikeudenmukaisuustyön kenttätehtävä 2 op

- **Kohderyhmä:** Sosiaalityön aineopintojen tai syventävän vaiheen opiskelijat
- **Osaamistavoitteet:** Opintojakson tavoitteena on syventää tietämystä erilaisista kansalaisosallisuuden käytännöistä ja niiden yhteydestä osallisuuden ja tasa-arvon kysymyksiin. Opiskelijat jäsentävät osallisuuden, oikeudenmukaisuuden ja tasa-arvon kysymyksiä ja kokemuksia inkluusio- ja oikeudenmukaisuustyömoduulin materiaaleja hyödyntäen sekä tarkastelemalla syvemmin yhtä valitsemaansa kansalaisosallisuuden käytäntöä.
- **Sisältö:** Kurssin opiskelijat perehtyvät joko yksittäin tai pareittain kansalaisosallistumisen menetelmiin ja käytäntöihin tarkastelemalla syvemmin yhtä kansalaisosallisuuden muotoa. Näitä voivat olla esimerkiksi oppilaskunnat, lapsiparlamentit tai nuorisovaltuustot (edustuksellinen osallistuminen), kokemusasiantuntijatoiminta, asiakas- ja asukasraadit (deliberatiivinen osallistuminen), asiakas-, potilas ja asukastoiminta (yhdistys- ja järjestötoiminta), asukaskahvilat ja muut yhdyskunta- ja yhteisötyön menetelmät tai kansalaistottelemattomuuteen liittyvät hankkeet tai toiminnat. Valitsemaansa käytäntöä opiskelijat tarkastelevat kenttätöjaksolla (noin 20 tuntia) osallistuvan havainnoinnin sekä erilaisten aineistonkeruumenetelmien avulla (haastattelut, dokumentit) erityisesti osallisuuden, ihmisoikeuksien ja tasa-arvon näkökulmasta. Kenttäjakson jälkeen havainnoinneista ja kerätystä aineistosta kirjoitetaan raportti.
- **Toteutustavat:** Aineistonkeruusuunnitelman tekeminen (hyväksytetään opettajalla), kenttäjakso osallistuvan havainnoinnin menetelmällä, kenttäraportin kirjoittaminen ja palauttaminen sekä osallistuminen opettajan määrittelemään pienryhmäohjaukseen Moodlessa.
- **Suoritustavat:** Aktiivinen osallistuminen sekä kirjalliset tuotokset.
- **Arviointi ja sen perusteet:** numeerinen 0–5. jne. Arviointiperusteet määritellään erikseen.
- Käytäntömoduulin suositellaan suoritettavaksi inkluusio- ja oikeudenmukaisuustyön moduulin jälkeen. Käytäntömoduuli edellyttää lähiopettajan panosta.

## Tieto- ja strategiatyö 2 op

**Kohderyhmä:** Sosiaalityön perus- tai aineopintojen opiskelijat

**Osaamistavoitteet:** Opintokokonaisuuden tavoitteena on, että opiskelija jäsentää tiedon tuottamisen merkityksiä, tutkimusperustaista työtettä, yhteiskuntakriittisyyttä ja julkisuutta sekä ymmärtää niiden suhteen rakenteellisen sosiaalityöhön. Lisäksi opiskelija hahmottaa hyvinvointipoliittisten ja sosiaalipoliittisten strategioiden merkityksen rakenteellisen sosiaalityön välineinä.

**Sisältö:** Rakenteellisessa sosiaalityössä tuotetaan tietoa asiakkaiden tarpeista ja niiden yhteiskunnallisista yhteyksistä sekä muodostetaan toimenpide-ehdotuksia yhteiskunnan rakenteiden kehittämiseksi. Kurssilla tutustutaan erilaisiin tiedon keräämisen, - tuottamisen ja toimenpide-ehdotusten muodostamisen malleihin. Opintomateriaali johdattaa opiskelijat julkisen vaikuttamistyön lainsäädäntöön, tavoitteisiin, muotoihin, kanaviin ja toimintalogiikkaan. Lisäksi tutustutaan ehkäisevän ja edistävän työn muotoihin, kuten sosiaalisten vaikutusten ennakointiin ja arviointiin.

**Toteutustavat:** Tutustuminen ja perehtyminen kurssilla jaettavaan materiaaliin (verkkoluentoja, verkkosivustoja, artikkeleita ja raportteja). Materiaalin pohjalta ryhmäkeskusteluja sekä paritentti.

**Suoritustavat:** Aktiivinen osallistuminen ryhmäkeskusteluihin ja paritentin hyväksyty suorittaminen ja/tai kirjallinen tuotos.

**Arviointi ja sen perusteet:**

# Tehtävä: Mediavaikuttamis/strategiatyön projekti 2 op

**Kohderyhmä:** Sosiaalityön perus-, aine tai syventävän vaiheen opiskelijat

**Osaamistavoitteet:** Kurssilla harjoitellaan valmiuksia tiedon tuottamisen sekä yhteiskuntakriittisyyden käytäntöihin, tekemällä julkisuustyöhön tai strategiatyöhön suuntautuva projekti. Opintokokonaisuuden materiaalit johdattavat opiskelijan ottamaan roolin yhteiskunnan rakenteisiin kohdistuvassa muutostyössä.

**Sisältö:** Kurssin opiskelijat muodostavat 3-5 henkilön pienryhmiä, joissa he tekevät vaikuttamistyön tai strategiatyön suunnitelman ja toteuttavat suunnittelemansa projektin. Suunnitelmassa ryhmät päättävät projektinsa tavoitteet, kohderyhmän, julkaisufoorumin ja ajankohdan. Vaikuttamistyönä ryhmät tekevät esim. mielipidekirjoituksen, blogikirjoituksen, vetoituksen, videon, esitteen tai julisteen, joka julkaistaan tai toimitetaan vaikuttamisen kohderyhmälle. Projektien aiheet voivat olla kurssin vastuuhenkilöiden tai opiskelijoiden itsensä määrittämiä. Vaikuttamisprojekti voidaan myös toteuttaa ns. tilaustyönä käytännön toimijoille. Projekti voidaan tehdä yhteistyössä käytännön toimijoiden, kehittäjäasiakkaiden tai opintojakson vastuuhenkilöiden kanssa.

Vaihtoehtoisesti opiskelijat voivat parityönä/pienryhmässä suuntautua strategiatyöhön, perehtymällä johonkin hyvinvointistrategiaan, lakiluonnokseen tai muuhun ajankohtaiseen dokumenttiin. Ryhmät kirjoittavat valitsemastaan strategiasta kommenttipaperin, jossa he arvioivat strategian sosiaalisen hyvinvoinnin ulottuvuuksia.

**Toteutustavat:** Aktiivinen ja omatoiminen pienryhmätyöskentely, projektin suunnitelman sekä loppuarvioinnin palauttaminen, osallistuminen opettajan määrittelemään pienryhmäohjaukseen sekä pienryhmän projektin toteuttaminen julkaisemiseen saakka.

**Suoritustavat:** Aktiivinen osallistuminen pienryhmän toimintaan ja ohjaukseen sekä kirjalliset tuotokset.

**Arviointi ja sen perusteet:** numeerinen 0–5. jne. Pienryhmäaktiivisuus vaikuttaa arvosanaan. Arviointiperusteet määritellään erikseen.

# Kiitos!

- Otamme mielellämme vastaan kommentteja, esimerkiksi seuraavista asioista
  - Miltä moduulien laajuus vaikuttaa, ovatko liian työläitä?
    - Sisältöjen suunnittelussa on hahmotettu työmäärää pistemäärien mukaan (27 tuntia / 1 op)
  - Moduulit on tarkoitus suunnitella ja ohjeistaa mahdollisimman tarkkaan. Kyse ei kuitenkaan ole perinteisestä kurssimaisesta verkko-opetuksesta, vaan moduulien käyttö vaatii myös vastuu/lähiopettajien panostusta. Mitä tästä ajattelette?
  - Rakenteellinen sosiaalityö jakaantuu opetussuunnitelmissa eri tasoille ja sitä opetetaan eri yliopistoissa hieman erilaisilla painotuksilla. Ovatko moduulit sellaisia, joita voisitte hyödyntää opetuksessanne?